

**NIEUSTAJĄCA FASCYNACJA PIĘKNEM
LASU, CZYLI SZEŚĆDZIESIĄT LAT
PRACY NAUKOWEJ DR HAB. LEOKADII
WITKOWSKIEJ-ŻUK, PROF. SGGW**

**Incessant fascination with forests' beauty,
that is sixty years of scientific work of dr hab.
Leokadia Witkowska-Żuk, prof. of the WULS**

Dr hab. Leokadia Witkowska-Żuk całe swoje życie zawodowe związała ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Tu w latach 1951–1956 studiowała na Wydziale Leśnym, gdyż wybrała ten kierunek – jak mówi – „zafascynowana urodą lasów”. Od początku należała do grupy wyróżniających się studentów, między innymi członków-założycieli Sekcji Botanicznej Koła Naukowego Leśników. Dyplom magistra uzyskała w 1956 roku w Katedrze Ogólnej Hodowli Lasu na podstawie badań roślinności wykonanych pod kierunkiem prof. dr. hab. Tadeusza Włoczewskiego w Białowieskim Parku Narodowym. W tym samym roku rozpoczęła pracę zawodową w Katedrze Botaniki Leśnej SGGW, przechodząc kolejne etapy kariery naukowej od asystenta do profesora nadzwyczajnego SGGW. Stopień naukowy doktora uzyskała w 1965 roku na podstawie rozprawy pt. „Spoczynek pączków a wzajemne oddziaływanie sąsiednich pędów u topoli berlińskiej (*Populus ×berolinesis* Dipp.)”. Habilitowała się w roku 1980 na podstawie pracy „Potencjał wzrostowy pączków w koronie młodego drzewa *Populus ×berolinensis* Dipp.”. Stanowisko profesora SGGW uzyskała w roku 1993. W roku 2004 przeszła na emeryturę.

Zainteresowania naukowe Pani Profesor obejmują trzy obszary w obrębie szeroko pojętej botaniki leśnej: funkcjonowanie merystemów wierzchołkowych drzew, związki roślinności ze środowiskiem oraz ochronę szaty roślinnej. Badania merystemów koncentrowały się na ich rocznym cyklu rozwojowym, potencjale wzrostu i stadiach spoczynku pąków oraz

dotyczyły wpływu chemizacji gleby na aktywność merystemów wierzchołkowych pędów. Wieloletnie badania nad reakcją roślinności na presję antropogeniczną, prowadzone wspólnie ze studentami z Sekcji Botaniki Leśnej Koła Naukowego Leśników, przyniosły szczególnie cenne wyniki przedstawiające sukcesję roślinności na terenach wyłączonych z wypasu owiec w Tatrzańskim Parku Narodowym, zmiany runa leśnego w sąsiedztwie Elektrowni Kozienice, oddziaływanie turystyki na roślinność dróg leśnych w Parkach Narodowych Kampinoskim i Słowińskim oraz regenerację roślinności po zlikwidowanych miejscach wypoczynkowych w Wigierskim Parku Narodowym. Przykładami aktywności na polu ochrony szaty roślinnej mogą być: projekt rezerwatu Ochoża w Nadleśnictwie Włodawa, waloryzacja przyrodnicza Doliny Łopienki w Bieszczadach, konsultacje przedsięwzięć i wydawnictw z zakresu ochrony szaty roślinnej, w tym albumu „Zagrożone piękno przyrody polskiej oczami młodych leśników” oraz opracowania leśnych ścieżek edukacyjnych.

W opublikowanym dorobku Pani Profesor znajduje się ponad sześćdziesiąt pozycji. Są to oryginalne prace recenzowane, publikacje w materiałach konferencyjnych, pozycje książkowe oraz wydawnictwa o charakterze dydaktycznym (m.in. materiały do ćwiczeń z botaniki leśnej i pięć kolejnych aktualizacji podręcznika *Botanika Leśna*: 1980, 1987, 1994, 1997, 2008). Prace niepublikowane obejmują raporty badawcze, ekspertyzy i recenzje.

Jako nauczyciel akademicki cieszy się nieustannym autorytetem wśród studentów i współpracowników. Powszechnie ceniona jest za wielką pasję i zamiłowanie dydaktyczne. Niestrudzenie doskonaliła treść i formę prowadzonych zajęć, we właściwy sobie, subtelny sposób, wytrwale przekazując to dążenie młodszemu pracownikom. Prowadziła zajęcia z botaniki leśnej i szaty roślinnej Polski, przedmioty specjalizacyjne z ochrony przyrody oraz

prace magisterskie i inżynierskie na studiach stacjonarnych i zaocznych Wydziału Leśnego, Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu oraz Międzywydziałowego Studium Ochrony Środowiska SGGW. Wypromowała 21 magistrów, 4 inżynierów i jednego doktora. W latach 1961–2002 była opiekunem Sekcji Botaniki Leśnej Koła Naukowego Leśników. Dzięki niezwyklej umiejętności budzenia fascynacji bogactwem oraz złożonością i pięknem przyrody, skupiała wokół siebie i inspirowała najzdolniejszą młodzież akademicką. Owocem czterdziestu lat opieki nad Sekcją było zrealizowanie ponad 20 obozów naukowych, ponad 20 referatów wygłoszonych przez studentów na konferencjach i ponad 250 uczestników zaangażowanych w prace Sekcji (Ryc. 1). Pokłosiem tej aktywności było uzyskanie stopnia doktora nauk leśnych przez ponad 20 wychowanków Sekcji i stopnia doktora habilitowanego przez ponad 10 osób. Troska Pani Profesor o młodzież wyrażała się nie tylko

w aspekcie dydaktycznym. Wspierała studentów w czasie strajku studenckiego NZS na Uczelni w listopadzie i grudniu 1981 roku. Uczestniczyła też w strajku okupacyjnym Uczelni ogłoszonym przez Solidarność uczelnianą 14 grudnia 1981, zakończonym aresztowaniem strajkujących przez ZOMO i pobytem w areszcie komisariatu MO przy ulicy Waliców.

Jako popularyzatorka wiedzy leśnej i ogólnopryrodniczej Pani Profesor pisała artykuły popularno-naukowe, prowadziła szkolenia dla służby leśnej, organizacji turystycznych i młodzieży szkolnej z zakresu znajomości roślin leśnych, zwłaszcza zagrożonych i chronionych. Niestrudzenie aranżuje kolejne ekspozycje dydaktyczne na macierzystej uczelni.

Działalność organizacyjna Pani Profesor obejmuje m.in. wieloletnie członkostwo w redakcji *Rocznika Dendrologicznego*; recenzje szeregu publikacji, wniosków badawczych i prac doktorskich; współorganizację czterech Konferencji

Ryc. 1. Dr hab. Leokadia Witkowska-Żuk ze studentami w trakcie badań w Tatrzańskim Parku Narodowym, sierpień 1995 rok (ze zbiorów archiwum Koła Naukowego Leśników).

Fig. 1. Dr hab. Leokadia Witkowska-Żuk with students during field studies in Tatra National Park, August 1995 year (from sets of the archive of Forestry Students Scientific Organization).

Od lewej/from the left: Sławomir Jędrzychowski, Izabela Olędzka, Piotr Zajączkowski, Leokadia Witkowska-Żuk, Katarzyna Wiśniewska, Marek Klewiado, Jacek Klusek, Wojciech Czurczycki, Lucyna Sierżputowska, Mateusz Bernaczyk.

Ryc. 2. Dr hab. Leokadia Witkowska-Żuk w trakcie badań w Białowieckim Parku Narodowym, lipiec 2014 (fot. A. Keczyński).
Fig. 2. Dr hab. Leokadia Witkowska-Żuk during field studies in Białowiecki National Park, July 2014 (photo A. Keczyński).

Morfogenezy Roślin a także pełnienie funkcji wiceprzewodniczącej Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Jest ponadto czynnym członkiem Polskiego Towarzystwa Leśnego i Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego.

Za swoją pracę była wielokrotnie wyróżniana i nagradzana, m.in. Nagrodą JM Rektora SGGW, Srebrną Odznaką „Zasłużona dla SGGW”, Złotą Odznaką Honorową i Medalem 100-lecia Polskiego Towarzystwa Leśnego, a także Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Po przejściu na emeryturę aktywnie pracuje naukowo, czego owocem są m.in. wydawnictwa: *Atlas roślinności lasów* (2008), nagrodzony Medalem im. Prof. Władysława Szafera przez Polskie Towarzystwo Botaniczne i *Rośliny leśne* (2013), odzwierciedlające jej patrzenie na przyrodę

zarówno „szkiełkiem i okiem” dociekliwego badacza, jak i sercem miłośnika. Nadal interesując się dynamicznymi zmianami zachodzącymi w szacie roślinnej lasów polskich, opracowuje aktualnie zdjęcia fitosocjologiczne, które w roku 2014 osobiście wykonała na stałych powierzchniach doświadczalnych w rezerwacie ścisłym Białowieckiego Parku Narodowego, aby porównać je z danymi zebranymi do swojej pracy magisterskiej przed niemal 60 laty (Ryc. 2).

Z okazji pięknego jubileuszu dołączamy do licznych współpracowników i niezliczonych uczniów składających Pani Profesor wyrazy uznania i wdzięczności za dotychczasową działalność naukową i dydaktyczną oraz najlepsze życzenia zdrowia i pomyślności w dalszej pracy.

Katarzyna MARCISZEWSKA, Artur OBIDZIŃSKI